

Realizările Ministerului Mediului în a. 2014, prioritățile și provocările pentru anul 2015

*Valentina ȚAPIȘ,
Ministrul mediului*

---

30 ianuarie 2015

Cadrului instituțional, legislativ și normativ în domeniul mediului

A fost consolidat efectivul – limită al Ministerului Mediului cu 14 unități (de la 51 unități s-a mărit la 65) și al Agenției „Apele Moldovei” – cu 12 unități, care vor aduc plus valoare la implementarea angajamentelor asumate de Ministerul Mediului în Acordul de Asociere RM-UE și în Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia.

A continuat dezvoltarea cadrului, strategic, legislativ și normativ de mediu în conformitate cu prevederile legislației europene în acest domeniu, fiind aprobate în jur de 45 de acte legislative și normative. Cele mai bune rezultate sunt în domeniul planificării strategice de mediu, care de fapt sunt și primele realizări ale acțiunilor planificate în Acordul de Asociere RM-UE

Cadrul strategic elaborat și aprobat în domeniu

- ***Strategia de mediu a RM pentru 2014-2023*** – strategie cadru a sectorului care stabilește obiective și acțiuni în toate domeniile de mediu;
- ***Strategia de alimentare cu apă și sanitație a localităților din RM*** până în a. 2028 care prevede extinderea rețelelor de alimentare cu apă și canalizare,
- ***Strategia de adaptare a RM la schimbarea climei până în a. 2020*** - prevede acțiuni de dezvoltare a reacției de răspuns a principalelor sectoare ale economiei naționale la schimbările climatice;
- ***Planul național de extindere a suprafețelor cu vegetație forestieră (2014-2018)***, care prevede mărirea gradului de împădurire a teritoriului, prin extinderea cu 13 mii ha a suprafețelor plantate pe terenuri degradate, fîșii de protecție a râurilor și bazinelor de apă și a fîșiilor forestiere pe terenurile agricole
- ***Proiectul Strategiei privind biodiversitatea Republicii Moldova (2020)*** – la Guvern

Cadrul legislativ-normativ aprobat

- Legea nr. 86 din 29 mai 2014 privind evaluarea impactului asupra mediului;
- Legea nr. 186 din 28 septembrie 2014 privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de reabilitare a unor sisteme centralizate de irigare.
- Proiectul Legii deșeurilor a fost înregistrat în Parlament, ca inițiativă legislativă a unui grup de deputați. Avizul Guvernului la proiectul Legii privind deșeurile a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 790 din 29.09.2014.
- A continuat elaborarea și aprobarea mecanismului de punere în aplicare a Legii apelor (aprobat 4 acte normative printre care și Lista corpurilor de apă de suprafață),
- Regulamentul cu privire la reglementarea efectivului de animale sălbatice în ariile naturale protejate de stat din fondul forestier
- Regulamentul cu privire la autorizarea activităților nucleare și radiologice ș.a.

Acorduri internaționale de mediu și Acorduri de finanțare semnate

- ***semnată*** Declarația de intenție privind colaborarea cu Ministerul Mediului din Republica Germană în domeniul protecției mediului
- ***semnat*** Memorandumul de Cooperare în domeniul protecției mediului cu Ministerul Mediului din Cehia (decembrie 2014).
- ***ratificat*** Acordul dintre RM și BERD privind acordarea grantului nr. TF015873 din Fondul de Carbon pentru Dezvoltare Comunitară Plus (CDCF Plus) în vederea realizării suportului pentru operațiunile de proiect ale Oficiului Finanțării de Carbon
- ***semnat*** Acordul de împrumut între RM și BERD în sumă de 10 mln. Euro și Contractul de finanțare între RM și BEI în sumă de sumă de 10 mln. Euro în vederea realizării Proiectului de alimentare cu apă în regiunea de dezvoltare Nord a Republicii Moldova.

Resursele de apă – cadrul instituțional

Cadrul instituțional:

- ✓ A fost aprobată Lista corpurilor de apă de suprafață a zonelor și a fîșiilor de protecție și a construcțiilor hidrotehnice;
- ✓ A fost inițiată cu suportul Fondului Provocările Mileniului și a UE elaborarea Planurilor de gestionare a celor 2 districte ale bazinelor hidrografice Nistru și Prut (pentru Planul r. Nistru a fost inițiat procesul de consultare publică);
- ✓ A fost inițiată elaborarea unui studiu de fezabilitate privind riscurile la inundații și hărțile de hazard și de risc la inundații, precum și planurile de management a riscurilor la inundații (suport din partea UE);
- ✓ La 14 septembrie 2014 a intrat în vigoare Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13.12.2013, pentru care a fost elaborat mecanismul de punere în aplicare (modificări în alte acte legislative);
- ✓ Se implementează Strategia de alimentare cu apă și sanitație (2014-2028) (au fost aprobate 2 Ghiduri în domeniu și implementate un șir de proiecte investiționale .

Resursele de apă - proiecte investiționale implementate

A continuat implementarea proiectelor de AAC printre care:

- Proiectul național de alimentare cu apă și sanitație – Banca Mondială – (13,14 mil. dolari valorificate).
- Dezvoltare Regională și Protecție Socială” (SE ZUC Orhei” - CE (4,8 mil. Euro valorificate).
- Proiectul ”ApaSan” – SDC (circa 1 mln. Fr. anual).
- Reabilitarea sistemului de apă în or. Nisporeni și localitățile Vărzărești și Grozești (11,3 mln. Euro)
- A fost finalizat Programul de dezvoltare a companiilor de apă în 6 raioane ale RM” – BERD, BEI, FIV (30mil. Euro) și anume: satele din raioanele Orhei, Hîncești, Leova, Ceadâr-Lunga, Florești, Soroca.

În total în cadrul proiectelor menționate au fost construite – **290,9** km de apeduct cu conectarea a **20518** de cetățeni și **50,5** km de rețea de canalizare cu conectarea a **11904** de cetățeni.

De asemenea și FEN a contribuit la realizarea a circa 290 proiecte de AAC , alocînd 376,644 mil. lei în acest scop.

A continuat și realizarea Proiectului ”Reforma Sectorului de Irigare din cadrul Programului ”Compact” – SUA (total 102 mil. \$) care prevede reabilitare a 10 sisteme de irigare centralizate, (Lopatna, Criuleni, Roșcani, Coșnița, Puhăceni, Jora de Jos, Grozești, Blindești, Leova, Chircani-Zîrnești). În cadrul proiectului au fost reabilite și lansate 2 sisteme de irigare Lopatna și Criuleni, iar în afara proiectului încă 2 sisteme - Bogdănești, r-ul Briceni și Corestăuți, r-ul Ocnița. În total au fost reabilite sisteme pe o suprafață de **1884** ha.

A fost implementată Matricea de politici în sectorul de apă (PSPS) și debursată tranșa a 3-a în sumă de 8,85 mln Euro.

Resursele de apă - atragerea investițiilor

- A fost semnat Amendamentul 2 la Acordul de finanțare dintre GRM și UE privind “Programul de Susținere a Politicilor de Sector în domeniul apelor” ENPI AAP 2009, care a permis accesarea a 6 mln. euro pentru dezvoltarea sectorului de apă și sanitație (debursate deja 4.891 mln. Euro)
- A fost negociat și semnat Acordul de împrumut între RM și BERD în sumă de 10 mln. Euro și Contractul de finanțare între RM și BEI în sumă de 10 mln. Euro în vederea realizării Proiectului de alimentare cu apă în regiunea de dezvoltare Nord a Republicii Moldova.
În cadrul acestui proiect 7 orașe din regiunea de nord, și anume Soroca, Bălți, Florești, Drochia, Rîșcani, Sîngerei și Telenești au inițiat crearea unei Asociații pentru dezvoltarea serviciilor de alimentare cu apă în baza apeductului existent Soroca-Bălți. În rezultat vor beneficia de surse sigure de apă circa 400 mii de cetățeni.

Biodiversitatea și ariile naturale protejate de stat

- Elaborat proiectul Strategiei privind biodiversitatea RM (2020)
- Introduse reglementări privind interzicerea vânătorii în ariile naturale protejate din fondul forestier de stat, în scopul protecției speciilor de vânat (*HG nr. 655 din 15.08.2014*)
- Inițiată elaborarea legislației privind introducerea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic,
- Elaborat Raportul V Național la Convenția privind Diversitatea Biologică,
- Definitivat și pregătit pentru editare textul ediției a 3-a al Cărții Roșii
- Ședințe, mese rotunde întruniri privind starea ariilor naturale protejate de stat și conservarea biodiversității etc.

Biodiversitatea și ariile naturale protejate de stat

Întru asigurarea implementării Planului național de extindere a suprafețelor cu vegetație forestieră pentru anii 2014-2018 (*HG nr.101 din 10.02.2014*) a fost organizată acțiunea „Un arbore pentru dăinuirea noastră” în cadrul căreia au fost plantate cu vegetație forestieră circa 25 ha din aceste terenuri. Pentru activitățile de plantare din FEN a fost alocată suma de 1,5 mln. lei.

Organizate evenimentele:

- ***Caravana Biodiversității*** - prezentări cu privire la importanța și rolul biodiversității, donări de carte și expoziții, s-au desfășurat concursuri de gazetă de perete, postere, foto, desene în mai multe școli din republică, inclusiv la gimnaziului din s.Vatici, r. Orhei, la Colegiul Agricol din Țaul, r. Dondușeni.
- **Festivalul „Noaptea liliiecilor” și expoziția „Liliecii... Între mit și adevăr”**
- ***Zilele internaționale a Biodiversității***, a protecției Păsărilor, Parcurilor etc.

Resursele minerale utile

- Au fost încheiate **42** contracte pentru atribuirea în folosință a sectoarelor de subsol și **20** contracte pentru cercetări geologice;
- Realizate controale geologice de stat;
- Remise **16** Notificări agenților economici referitor la necesitatea lichidării încălcărilor depistate;
- Inspectări și ieșiri în teritoriu referitor la problemele privind extragerea ilegală a nisipului din râul Nistru.

Gestionarea deșeurilor

- A fost inițiată consolidarea cadrului legislativ-normativ în domeniul deșeurilor și în special de gestionare a fluxurilor de deșeuri specifice, inclusiv generate de nave și implementarea principului de răspundere extinsă a producătorului de produse etc.
- Întru asigurarea implementării ***Strategiei privind gestionarea deșeurilor în RM până în anul 2027***, cu suportul GIZ și Agenției Cehe pentru Dezvoltare fost inițiat procesul de elaborare a studiilor de fezabilitate pentru construcția obiectelor de infrastructură de gestionare a deșeurilor municipale și documentației de evaluare a impactului asupra mediului în 5 subregiuni din regiunile de dezvoltare Nord, Centru și Sud;
- Au fost inițiate negocieri cu instituțiile donatoare, în special cu BEI și BERD privind atragerea investițiilor necesare pentru implementarea studiilor de fezabilitate în domeniul dezvoltării infrastructurii de gestionare a deșeurilor;
- Au fost implementate un șir de proiecte de creare a infrastructurilor locale de gestionare a deșeurilor în s. Sîngera, mun Chișinău, în s. Larga, s. Parcova, s. Hotelea, s. Hlina din r. Briceni ș.a pentru care din mijloacele FEN au fost alocate circa 14,5 mln. lei

Deșeurile de pesticide și terenurile contaminate

În ansamblu, în anul 2014 au fost eliminate **558 tone deșeuri** de pesticide, inclusiv:

- 253** tone în cadrul proiectului „Reducerea riscurilor de mediu cauzate de pesticide în Moldova (faza II)”, finanțat de Agenția Cehă pentru Dezvoltare (din 4 depozite: Sîngerei, Onișcani (r-l Călărași), Pelivan (r-l Orhei) și Păpăuți (r-l Rezina);
- 200** tone în cadrul proiectului „Eliminarea stocurilor de pesticide inutilizabile și interzise cu riscuri majore”, finanțat din Fondul Ecologic Național (din 13 depozite centrale raionale și 5 depozite locale.)
- 105** tone în cadrul proiectului ”Eliminarea și distrugerea pesticidelor inutilizabile din regiunea Transnistreana a Republicii Moldova”, finanțat de OSCE din 3 depozite din r-l Rîbnița.

Continuă realizarea proiectului „Remediarea contaminării apelor subterane cu produse petroliere de la baza aeriană ex-sovietică Marculești” (faza II), finanțat de către Agenția Cehă pentru Dezvoltare.

PROIECTE FINANȚATE DIN FEN ÎN ANUL 2014

<i>Domeniul de finanțare</i>	<i>Suma aprobată (lei)</i>	<i>Nr proiecte</i>
Sisteme de apeduct, canalizare și epurare	376 644 601	290
Gestionarea deșeurilor	10 535 500	7
Înverzire și extinderea spațiilor verzi	6 980 336	29
Amenajarea fântânilor și izvoarelor	308 206	9
Informarea și conștientizarea publicului	6 899 9 70	3
Achitarea cotizațiilor la convențiile internaționale	3 130 170	8
Investigații științifice în domeniul protecției mediului	4 960 085	8
Consolidarea digurilor, lichidarea consecințelor și prevenirea calamităților	41 591 011	13
Consolidarea bazei tehnico-materiale	8 493 878	15
Consolidarea malurilor râurilor/lacurilor	4 500 000	2
<i>Inclusiv</i> ONG-uri de mediu	2 565 992	15
TOTAL	466 609 749	399

Prioritățile și provocările MM pentru anul 2015

Lazăr CHIRICĂ
viceministrul mediului

Prioritățile pentru anul 2015

- Implementarea Planului de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere RM-UE pentru perioada 2014-2016 , în special continuarea procesului de transpunere a legislației UE din domeniul mediului în legislația națională și de elaborare a cadrului strategic în sectoarele în care nu există (biodiversitate, aer, resurse de apă);
- Implementarea Strategiei de mediu pentru anii 2014-2023 în special acțiunile ce țin de asigurarea procesului de reformare, modernizare și consolidare instituțională a MM ;
- Implementarea Strategiei de alimentare cu apă și sanitație și a Strategiei de gestionare a deșeurilor în special la capitolul „atragera investițiilor pentru crearea și dezvoltarea infrastructurii de gestionare integrată a deșeurilor (pentru care studiile de fezabilitate sunt în proces de elaborare) și a infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație”

Planul de activitate al Ministerului Mediului pentru anul 2015

15 obiective

103 acțiuni de realizare a obiectivelor, planificate doar pentru direcțiile și serviciile ministerului după cum urmează:

Trim. I - 4 acțiuni,

Trim. II – 11 acțiuni,

Trim. III – 18 acțiuni,

Trim. IV – 50 acțiuni,

cu caracter permanent – 20 acțiuni

Instituțiile subordonate au planuri de acțiuni proprii aprobate de ministrul mediului.

Obiectivele Planului:

- *Asigurarea unui cadru politic și legislativ adecvat pentru protecția mediului și utilizarea durabilă a resurselor naturale, armonizat la legislația și standardele UE în domeniu;*
- *Integrarea principiilor de dezvoltare durabilă și dezvoltare economică verde în politicile de mediu și în alte politici sectoriale;*
- *Îmbunătățirea sistemului de management în cadrul MM;*
- *Asigurarea condițiilor de bună guvernare a domeniului protecției mediului*
- *Asigurarea transparenței și eficienței în administrarea Fondului Ecologic Național;*
- *Extinderea cooperării internaționale în domeniul mediului în scopul facilitării transferului de tehnologii și preluării produselor inovatoare;*
- *Îmbunătățirea sistemului de comunicare externă în scopul asigurării creșterii nivelului de informare, educație și cultură ecologică a cetățenilor;*

Obiectivele Planului:

- *Crearea cadrului instituțional adecvat în domeniul protecției și utilizării durabile a resurselor de apă;*
- *Asigurarea dezvoltării serviciilor de aprovizionare cu apă și de canalizare;*
- *Crearea sistemului de management al apelor în baza principiului de bazin hidrografic;*
- *Perfecționarea sistemului de prevenire a poluării mediului înconjurător ;*
- *Elaborarea cadrului instituțional în domeniul gestionării deșeurilor și substanțelor chimice;*
- *Asigurarea managementului, depozitării controlate și distrugerii deșeurilor, substanțelor chimice periculoase și a poluanților organici persistenți;*
- *Elaborarea, coordonarea și monitorizarea implementării politicii în domeniul protecției și conservării biodiversității;*
- *Perfecționarea sistemului de management al ariilor naturale protejate de stat;*
- *Asigurarea promovării creșterii gradului de împădurire a terenurilor degradate.*

Elaborarea cadrului politic, legislativ și normativ

Sunt planificate pentru elaborare 51 de proiecte de acte legislative și normative, dintre care:

- 13 proiecte de documente de politici
- 21 proiecte de acte legislative
- 17 proiecte de acte normative

Din acestea, pînă la sfîrșitul anului urmează a fi adoptate / aprobate 41 acte din care:

- 10 documente de politici,
- 11 legi adoptate de Parlament,
- 8 proiecte de legi aprobate de Guvern,
- 12 acte normative.

Conform indicatorului de monitorizare planificat, urmează a fi aprobate pînă la finele anului 2015 – 10 documente de politici

- Strategiile de cheltuieli în domeniul protecției mediului și în domeniul aprovizionării cu apă pentru perioada 2016-2018 - trim. II
- Programul de Dezvoltare Strategică (PDS) a Ministerului Mediului pentru perioada 2015-2017 - trim. II
- Programul național de suprimare eșalonată a hidroclorofluoro-carburilor pentru anii 2015-2030 - trim. II
- Strategia privind conservarea diversității biologice pentru perioada 2015-2020- trim. III
- Strategia de dezvoltare cu emisii reduse până în anul 2020 - trim. III
- Strategia sectorială de descentralizare administrativă - trim.IV
- Strategia privind protecția aerului atmosferic - trim. IV
- Planul de acțiuni pentru implementarea Programului național privind managementul durabil al substanțelor chimice în perioada 2016-2020 - trim. IV
- Planul național actualizat de implementare a Convenției de la Stockholm privind poluanții organici persistenți - trim.IV
- Conceptul unic și Planul de acțiuni privind regionalizarea serviciilor de alimentare cu apă și sanitație - trim.IV

Urmează a fi doar elaborate 3 proiecte de documente de politici

- proiectul Strategiei privind gestionarea resurselor minerale - trim. IV
- proiectul Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Dunărea-Prut și Marea Neagră cu Programul de măsuri pentru prevenirea deteriorării și protejarea stării corpurilor de apă- trim. IV
- proiectul Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Nistru și Programului de măsuri pentru prevenirea deteriorării și protejarea stării corpurilor de apă – trim. IV

S-a planificat a fi adoptate de Parlament - 11 legi

- Legea privind modificarea cadrului legislativ în vigoare în vederea facilitării procesului de aprobare a noului cadru normativ privind FEN- trim. II
- Legea privind deșeurile - trim. III
- Legea privind accesul la informația de mediu (Directiva 2003/4/CE) - trim. III
- Legea privind acceptarea amendamentelor I și II la Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier (Espoo, 25 februarie 1991) – trim.III
- Legea privind protecția mediului- trim. IV
- Legea privind evaluarea strategică de mediu – trim.IV
- Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative (ajustarea la prevederile Legii EIM)- trim. IV
- Legea privind aprobarea Amendamentelor de la Doha la Convenția privind Schimbările Climatice – trim.IV
- Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative (Codul subsolului nr. 3-XVI din 02.02.2009, Legea nr. 131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător. Legea nr.160 din 22 iulie 2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător) – trim.IV
- Legea privind modificarea și completarea Legii nr. 149-XVI din 8 iunie 2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura - trim.IV
- Legea privind introducerea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic – trim.IV

Pînă la etapa de aprobare în Guvern - 8 proiecte de legi

- Proiectul Legii privind modificarea și completarea Codului Contravențional și Codului Penal al Republicii Moldova la capitolul „Infrațiuni Ecologice”- trim. III
- Proiectul Legii privind modificarea unor acte legislative (*Legea privind protecția mediului înconjurător și Legea privind protecția aerului atmosferic*) - trim. III
- Proiectul Legii privind aderarea Republicii Moldova la Protocolul cu privire la finanțarea pe termen lung a Programului de cooperare pentru supravegherea și evaluarea transportului pe distanțe lungi al poluanților atmosferici în Europa (EMEP) la Convenția asupra poluării atmosferice pe distanțe lungi - trim. III
- Proiectul Legii pentru modificarea Legii regnului animal nr. 439-XIII din 27.04.95 - trim. IV
- Proiectul Legii pentru modificarea Legii regnului vegetal nr. 239-XVI din 8.11.2007 – trim.IV
- Proiectul Legii pentru modificarea Legii cu privire la rețeaua ecologică nr. 94-XVI - trim.IV
- Proiectul Legii privind substanțele chimice (13 acte UE) – trim.IV
- Proiectul Legii privind ratificarea Convenției de la Minamata cu privire la mercur – trim.IV

Urmează a fi aprobate următoarele acte normative de punere în aplicare a legislației, hotărârilor și dispozițiilor Guvernului:

- Ghidul privind procedura de evaluare a impactului asupra mediului- trim. II
- Regulamentului Fondului Ecologic Național – trim.III
- Regulamentului privind reducerea conținutului de sulf din anumiți combustibili lichizi – trim. III
- Hotărârea de Guvern cu privire la reglementarea vânătorii și sezonul de vânătoare 2015-2016 – trim. III
- Hotărârea de Guvern cu privire la expertiza geologică – trim.III
- Regulamentul privind deșeurile de echipamente electrice și electronice – trim.IV
- Regulamentul privind ambalajul și deșeurile de ambalaj – trim.IV
- Hotărârea de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 888 din 6.08.2007 privind autorizarea pescuitului în obiectivele acvatice piscicole naturale – trim.IV
- Regulamentul privind modalitatea de ținere a Cadastrului de Stat al Apelor – trim.IV
- Metodologia de prioritizare a proiectelor de infrastructură a sectorului alimentare cu apă și sanitație – trim.IV
- Ghidul pentru agregarea companiilor de apă-canal – trim.IV
- Ghidul privind planurile de asigurare a securității apei potabile și de asigurare a calității apei potabile – trim. IV

PROVOCĂRI

Provocările majore cărora trebuie să le facă față Ministerul Mediului în implementarea Acordului de Asociere, a Strategiilor aprobate și Planului de acțiuni al MM pentru 2015 sunt provocările instituționale și necesarul de capacități.

Astăzi nu sunt structuri și număr de personal suficient pentru implementarea AA, lipsește o delimitare clară a competențelor atât pe interior cât și între structurile subordonate, nu sunt specialiști în unele domenii de activitate ale ministerului (de ex. protecția aerului, evaluare a impactului asupra mediului, emisii industriale, evaluarea strategică de mediu, schimbări climatice, ș.a.);

Este necesar de asigurat reorganizarea Ministerului Mediului prin redistribuirea corectă a funcțiilor, crearea subdiviziunilor noi necesare și suplinirea cu unități necesare a direcțiilor existente pentru asigurarea activității integrale a autorității centrale de mediu, este necesar de creat Agenția de Mediu, este necesar de a dezvolta capacitățile specialiștilor prin programe de perfecționare și proiecte TWINING în special în domeniul elaborării și implementării legislației de mediu.

Vă mulțumesc!